

HOOFDSTUK II

Het Vrederijk.

VERZEN 1 TOT 4.

- 1. Het woord, dat Jesaja, de zoon van Amoz, gezien heeft over Juda en Jeruzalem.**
- 2. En het zal geschieden in het laatste der dagen, dat de berg van het huis des HEEREN zal vastgesteld zijn op den top der bergen, en dat hij zal verheven worden boven de heuvelen, en tot denzelven zullen alle Heidenen toevloeien,**
- 3. En vele volken zullen heengaan en zeggen: Komt, laat ons opgaan tot den berg des HEEREN, tot het huis van den God Jakobs, opdat Hij ons leere van Zijne wegen, en dat wij wandelen in Zijne paden; want uit Zion zal de wet uitgaan, en des HEEREN woord uit Jeruzalem,**
- 4. En Hij zal richten onder Heidenen, en bestraffen vele volken; en zij zullen hunne zwaarden slaan tot spaden, en hunne spiesen tot sikkelen; het eene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, en zij zullen geen oorlog meer leeren.**

Deze woorden vindt men ook in Mich. 4:1-3. Over het auteurschap dezer woorden is veel geschreven. Er zijn hier vier mogelijkheden en tot zoovele opvattingen kunnen de gedachten hierover herleid worden: 1) De meest algemeene gedachte is thans, dat een latere verzamelaar deze woorden aan Micha ontleend heeft. Men wijst er dan op, dat deze woorden bij Micha voorkomen in een zeer passend verband en daar als heilsbelofte staan tegenover de bedreiging van Zions volkomen ondergang. 2) Volgens anderen is deze profetie oorspronkelijk bij Jesaja en heeft Micha ze overgenomen van den grooten profeet. De plechtige inleiding, die we hier aantreffen alsmede het feit, dat de Heilige Geest, de eigenlijke Auteur, ze in den Canon geplaatst heeft voor Micha wijzen in die richting. 3) Volgens vele critici hebben beide Jesaja en Micha een oudere voorzegging van een ons onbekenden schrijver ten grondslag gelegd. Voor deze gedachte kan geen enkele steekhoudende grond worden aangevoerd. 4) Eindelijk kan men aannemen, dat dezelfde woorden vanwege hun groot gewicht twee keer aan twee verschillende profeten en bij twee verschillende gelegenheden geopenbaard zijn. Dan is er van slaafsche overname zonder den naam te noemen dus geen sprake, doch zijn deze woorden bij de beide profeten oorspronkelijk. Deze gedachte is voor ons het meest aannemelijk. Want, eenmaal aangenomen het wonder der inspiratie, is er geen enkele reden aan te geven, waarom de Heilige Geest niet twee keer dezelfde profetie zou kunnen uitdragen, eens door Jesaja in de dagen van Achaz en eens door Micha in de dagen van Hiskia.

Doch wijden we thans onze aandacht aan den heerlijken inhoud dezer woorden. Het opschrift behelst eene wederlegging van de gedachten uitgesproken in 1 en 3. Jesaja heeft dit woord gezien. Eigenaardige uitdrukking! Iets geheel ongewoons, want menselijke woorden worden niet gezien, maar gehoord. Deze uitdrukking, die we meermalen bij de profeten ontmoeten, wijst op het eigendommelijk karakter der profetische ingeving. De Heere sprak niet alleen met een hoorbare stem tot de profeten, maar stelde hun het toekomstige ook aanschouwelijk voor, zoodat zij de heerlijkste vergezichten als bij geestelijke intuïtie konden zien. Daarom heetten de profeten ook zieners. Het is nog aan geen enkel schrijver mogen gelukken om ons te verklaren, hoe zich dit voorwerpelijck van 's Heeren wege en onderwerpelijck van de zijde des profeten heeft toegedragen. We staan hier voor een goddelijk wonder, dat niet met het verstand begrepen, doch wel door het geloof gegrepen kan worden. De profeet heeft dit gezicht gezien over Juda en Jeruzalem. Deze aanwijzing had voor alle uitleggers genoeg moeten zijn om hier niet van de Kerk of van den hemel te gewagen, zooals men dit veelal gedaan heeft. Calvijn zegt: "Hier geldt het een tafereel van de wederoprichting van Gods Kerk --- eene zaak van het allerhoogste belang." Dit weerspreekt lijnrecht de woorden van het opschrift: over Juda en Jeruzalem. En bovendien zullen de poorten der hel de Kerk immers nooit overweldigen, zoodat zij dus ook niet weder opgericht behoeft te worden. Doch dergelijke eigenwillige verklaringen zijn het gevolg van de heillooze vereenzelving van Israël en de Kerk, eene dwaling, die meer dan iets anders den afval der historische kerken in de hand gewerkt heeft. De beroemde Luthersche theoloog Luthard schreef van Rom. 11 aldus: "Als eene erfenis, die de Apostelen ons Christenen uit de Heidenen wilden achterlaten, dus hebben wij de leer over Israëls toekomst in Rom. 11 aan te zien; het is omdat de Heilige Geest het had voorzien en ons heeft willen waarschuwen voor de valsche gelijkstelling van de heidensch christelijke kerk met Israël, welke zoo vroegtijdig plaats vond, de meening der Roomsche Kerk en hare anticipatie beheerscht, en ook in de Luthersche Kerk indrong." En Scofield, de welbekende Bijbelkenner, schrijft dienomtrent in zijn Correspondence School: "It may safely be said that the Judaizing of the Church has done more to hinder her progress, pervert her mission and destroy her spirituality than all the other causes combined. Instead of pursuing her appointed path of separation, persecution, world-hatred, poverty, and non-resistance, she has used Jewish Scripture to justify her in lowering her purpose to the civilization of the world, the acquisition of wealth, the use of an imposing ritual, and the erection of magnificent cathedrals." Er is in de gansche Schrift geen schijn of schaduw voor de vereenzelving van Israël als natie met de Gemeente als het lichaam van Christus te vinden. In het Nieuwe Testament komt het woord Israël 70 maal voor, doch het moet steeds in zijn letterlijke historische beteekenis genomen worden. Dit is ook de gedachte van mannen als Dr. James Brooks, Dr. Wilkinson, Dr. McCaul, Dr. Eadie en anderen. Dr. Eadie zegt van dezen naam, dat Paulus "never gives the grand old theocratic name to any but the chosen people." Men haalt ter wederlegging van

deze stelling wel eens aan Gal. 3:28. Doch als dit woord bewijst, dat een geloovige Jood ophoudt een Jood te zijn, dan bewijst ditzelfde vers ook dat een slaaf, die in Christus gelooft, ophoudt een slaaf te zijn en een geloovige man en vrouw van geslacht veranderen. Het woord Jood komt ongeveer 200 keer voor en altoos beteekent het een Jood in tegenstelling met Heiden. Het woord Jeruzalem komt in het Nieuwe Testament ruim 140 keer voor, doch tenzij bepaald door de begrippen nieuw, hemelsch of van boven, wat slechts enkele malen gebeurt, beteekent het altoos de hoofdstad van Palestina. Niet alleen in de uitlegging en in het kerkelijk leven, maar zelfs in de Jodenzending werkt de dwaze vermenging van Israël en de Gemeente schadelijk. Reeds in Luther's leven is te zien dat deze gelijkstelling de Jodenzending bijna onmogelijk maakt. En als men er mede begint, dan wordt ze er in elk geval zeer onvruchtbaar door. Ds. Henkema vond niet zoo lang geleden in de Noord Hollandsche Kerkbode zelfs bezwaar om nog te spreken van zending onder Israël, want zoo schrijft hij: "Met de dagen des Nieuwen Testaments heeft het Joodsche volk opgehouden in bijzonderen zin het volk Gods te zijn, gelijk dit in den Ouden dag het geval was. De Wijngaard is hun ontnomen geworden, en aan de geloovigen uit de Heidenen gegeven. Anders gezegd, de Kerk van Christus, de gemeente der geloovigen is het Israël van de Nieuw Testamentische bedeeling." De Apostel Paulus leefde in de Nieuwe bedeeling, doch hij had er geen bezwaar in om te schrijven: "Broeders, de toegenegenheid mijns harten en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot hunne zaligheid," Rom. 10: 1. Al dergelijke dwaasheden in leer en leven zijn echter het natuurlijk gevolg van de gelijkstelling van Israël en de Gemeente. Hier strijdt deze vereeniging, of beter, verwarring, bovendien nog met het voorafgaand en het navolgend verband, want alle uitleggers stemmen toe, dat in de voorafgaande en volgende bedreigingen Juda en Jeruzalem bedoeld zijn. Is het nu dan niet uiterst onbillijk om wel de ongerechtigheden en straffen op rekening van den Jood te zetten en de beloften, die daar tusschen liggen, aan de Kerk te geven ?

Maar, zoo hooren we tegen de natuurlijke opvatting dezer woorden ons tegenwerpen, zoo ge deze woorden van het letterlijk Israël wilt verstaan, krijgt ge de ongerijmdste zaken. Dan moet ge aannemen, dat al de bergen der aarde opeengestapeld zullen worden en dat de kleine berg Zion daar boven op geplaatst zal worden. Met deze tegenwerping zijn we ten volle bekend. Ze toont geene rekening te houden met het karakter der profetische taal noch met het onderscheid tusschen de letterlijke en de dwaze star-letterlijke verklaring der Schrift. Deze laatste zou hier inderdaad ongerijmd zijn. Doch de letterlijke verklaring heeft steeds beweerd en gewild, dat men de woorden in hunne ongedwongene, voor de hand liggende beteekenis zal nemen, tenzij dit tastbare ongerijmdheden zou geven. Deze methode van uitlegging wil niet de ongerijmdheid voorstaan, dat al de rijke beeldspraak der profeten veronachtzaamd zou moeten worden. Zulk krankzinnigen werk staat geen weldenkend mensch voor. Men late dit over aan enkele verdwaasde secten als de

Mormonen, het Huis Davids en de Vliegende Rollers. Er is geen figuur van gedachten of van woorden, die bij Jesaja ontbreekt en hiervoor dient elk uitlegger het oog geopend te hebben. In de symboliek der profeten staat de berg Zion telkens weer voor het Theocratisch koninkrijk onder Israël, terwijl de groote en hooge bergen beelden zijn van de trotsche koninkrijken der wereld, Ps. 68:16,17; Dan. 2:35; Openb. 13:1; 17:9-11. Dit nu is het geval ook hier. In aansluiting met het in 1: 25-27 gezegde wordt hier getuigd, dat het theocratisch koninkrijk onder Israël eens aan het hoofd zal staan van al de koninkrijken der aarde. De vertaling aan het hoofd is hier de eenig ware en niet op den top. Het zal geschieden d.i. het zal geschiedenis worden en wel in het laatste der dagen. Eigenlijk staat er: in het laatste einde der dagen. Reeds door de oude Rabbijnen werd deze uitdrukking verklaard van den Messiaanschen tijd, den tijd waarin de Messias zou regeeren op aarde. En dit is de eenig ware opvatting, want waar men deze formule ook ontmoet, altoos wijst ze op den grooten eindtijd, Gen. 49:1; Num. 24:14; Deut.4:30; 31:29; Jer. 48:47; 49:39; Ez. 38:8,16; Dan. 2:28; Micha 4: 1; Hos. 3: 5. Deze uitdrukking komt ook voor in het Nieuwe Testament, doch daar ziet ze meer op de laatste dagen van deze bedeeeling, II Tim. 3:1; Jak. 5:3; II Pet. 3:3. De uitdrukking dag des Heeren, die we in vers 12 ontmoeten, is chronologisch ongeveer dezelfde tijd als het laatste der dagen; alleen ziet deze benaming meer op het onzagwekkend gericht, dat aan het heil der laatste dagen vooraf moet gaan.

Het Rijk van den grooten Koning Israëls zal in tegenstelling met de andere rijken vastgesteld zijn aan de spits der koninkrijken. Dit komt overeen met hetgeen Daniël zeide van het Messiaansche Koninkrijk dat het namelijk in der eeuwigheid niet zal verstoord worden en dat het aan geen ander volk zal worden overgelaten, maar in alle eeuwigheid zal bestaan, Dan. 2:44. Verstaat men door de bergen die groote koninkrijken, dan kan men door de heuvelen zeer gevoegelijk de kleinere koninkrijken verstaan. Het toekomstig vrede-rijk zal daar boven verheven zijn. De eer en heerlijkheid boven alle koninkrijken zal daarin uitkomen, dat alle Heidenen d.i. al de volken buiten Israël, tot dit Rijk zullen toevloeien. Worden de koninkrijken hier als bergen, de volken worden als wateren voorgesteld, die naar het Vrede-rijk, dat aan Israel is opgericht, binnenstroomen. De bekeering der volken zullen we in verband met Israëls herstel telkens weder bij Jesaja, voornamelijk in het tweede deel, ontmoeten.

De uitdrukking vele volken behoeft men niet in engeren zin te nemen dan alle Heidenen, want elders komt ze eveneens als hier voor in de wijdsten beteekenis, 52:15; Zach. 2:11. Nochtans weten we op grond van 66:19 dat er wel onderscheid zal zijn ten opzichte van de kennis der volken gedurende het Vrede-rijk. Bij den aanvang van dit Rijk zullen er althans volgens dat vers nog volken zijn, die van 's Heilands wederkomst en heerlijkheid nog niet vernomen hebben. Zoo is het ook alleszins aannemelijk dat niet aanstonds alle volken, die van het gericht gespaard zijn gebleven, met evenveel geestdrift elkander opwekken om Jehova-

Jezus te dienen. Het is op zijn zachtst gezegd eene zeer malle verklaring, die Calvijn geeft, als hij van deze opwekking zegt: "De geloovigen zullen eenmaal zoo verlangend zijn om het Heilige Land te bezoeken, dat zij ook hunne gelijkgezinde broeders daartoe zullen aansporen." Hier is immers niet sprake van de afzonderlijke geloovigen, maar van vele volken. En van verlangen om Palestina te zien is ook geen sprake, maar wel om op te gaan tot het huis van den God Jakobs. De tempel, die zoo breed door Ezechiël is beschreven, zal dan een bedehuis genoemd worden voor alle volken, 56:7. Dit nu zien we hier. Nadat Christus op de wolken des hemels gekomen is om gericht te oefenen en op de puinhoopen dezer oude wereld Zijn heerlijk Rijk te grondvesten en in weergalooze glorie te doen schitteren, zullen de volken zich daarnaar onweerstaanbaar heen getrokken voelen en zullen ze elkander opwekken om de heerlijkheid en het heil van Israëls Messias deelachtig te worden. Zij wenschen te leeren van Zijne wegen en te wandelen in Zijne paden. Welk een tegenstelling dus met den toorn der volken, zooals we die thans nog aanschouwen. Jeruzalem is dan het grootsche kapitaal der wereld, de residentie-stad van vorst Messias, de zetel en het blinkend middelpunt der waarheid en heerlijkheid. Van daar uit zal de Heere Jezus Zijne bevelen geven en Zijne nieuwe openbaringen aan de wereld bekend maken. Door Wet, thora, verstaan we hier niet bloot de Mozaische wet, maar ook de wet des koninkrijks als afgekondigd in Matth. 5 tot 7. In dien dag zullen de voorschriften daar gegeven ten volle vervuld worden, zoodat ook daarvan geen tittel of jota ter aarde zal vallen. Israël zal dan jubelen: "De HEERE is onze Rechter, de HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning." Des Heeren Woord zal dan wet zijn voor Israël en al de volken, dat stiptelijk gehoorzaamd zal worden. Men kan veilig aannemen, dat de Heere Jezus dan nieuwe en voor ons thans nog verborgene waarheden zal openbaren. Niet onduidelijk wordt dit in Joël 2:28 te kennen gegeven.

Dit heil breekt evenwel niet aan door ontwikkeling langs lijnen van geleidelijkheid, doch eerst door middel van de ontzaggelijkste gerichten. De Heere zal eerst rechten en bestraffen onder de ontkerstende en antichristelijke volken, dus leert ons het eerste deel van vs. 4. Dit vers leert ons duidelijk dat eerst na en door het gericht het Vrederijk aanbreekt. Daarna zullen de volken als eens Israël in de dagen van Salomo veilig wonen, I Kon. 4:25. Dan zullen de krijgswapenen in werktuigen des vredes worden omgeschapen. Alvorens dit geschiedt, zoo leert ons Joël 3:10, zal het eerst nog juist andersom plaats grijpen. Doch dan zal er werkelijk vrede zijn, en ook niet bloot eene gewapende vrede, maar eene volstreckte vrede. De volken zullen zelfs geene wapenen meer smeden en geen krijg meer leeren. Alle krijgskunde, die thans tot zoo schrikwekkende hoogte is geklommen, zal dan tot een duister verleden behooren. De grootere dan Salomo, geeft aan de volken een veelheid van onverstoorbare vrede.

Vervuld van Weelde en Wellust

VERZEN 5 TOT 9.

5. Komt, gij huis van Jakob! en laat ons wandelen in het licht des HEEREN!

6. Maar Gij hebt Uw volk, het huis van Jakob, verlaten; want zij zijn vervuld met goddeloosheid, meer dan het oosten, en zij zijn guichelaars gelijk de Filistijnen, en aan de kinderen der vreemden toonen zij hun behagen:

7. En hun land is vervuld met zilver en goud, en hunner schatten is geen einde; hun land is ook vervuld met paarden, en hunner wagenen is geen einde.

8. Ook is hun land vervuld met afgoden; voor het werk hunner handen buigen zij zich neder, voor hetgeen hunne vingers gemaakt hebben.

9. Daar bukt zich de gemeene man, en de aanzienlijke man vernedert zich; daarom zult Gij het hun niet vergeven.

De profeet daalt hier van de onvergelykelijke majesteit van het Vrederijk af tot de overlopende boosheid zijner dagen. Als hij ziet, hoe de volken der toekomst elkander zullen noodigen tot het Messiaansche heil en hij blikte op de boosheid van zijne tijdgenooten, dan ontwaart hij een droevig contrast en roept hij smartelijk-weemoedig uit: "Komt, gij huis van Jakob! en laat ons wandelen in het licht des Heeren." Des Heeren Woord, dat Israël kende, was een licht voor Israël, doch men wilde in dat licht niet wandelen. Men had de duisternis liever dan het licht, dewijl hunne werken boos waren. Zij hadden God verlaten en tot een rechtvaardig oordeel had God hen verlaten. Het beginsel der rechtvaardige wedervergelding is schering en inslag bij de profeten.

Verder beschrijft Jesaja de zonden van zijn volk als eene overlopende boosheid. Zij zijn vol van de zonden zooals die in het Oosten door de Heidenen bedreven worden. Ten Westen van Juda woonden de Filistijnen. Ook hunne guichelarij, tooverij, letterlijk wolkmakerij heeft men aangenomen. Men heeft daarbij ongetwijfeld aan de sterrenwichelarij te denken. De Filistijnen waren uiterst bijgeloovig en nu worden de Joden beschuldigd van hunne bijgeloovigheden te hebben overgenomen. Aan de kinderen der vreemden, d.i. aan al wat maar uit den vreemde komt, toonen zij hun behagen. Volgens het oorspronkelijke ontving men al de vreemde, Heidensche praktijken met handgeklap. Het ging Juda ongeveer gelijk het Nederlandsche volk van ruim een eeuw geleden, toen dit aan al wat van Frankrijk kwam zijn behagen toonde en de Fransche omwentelingsgezinden met vrolijk handgeklap begroette en binnenhaalde. Voor de Joden was dit te ernstiger, dewijl zij naar de wet geen intiem verkeer met de vreemde volken mochten hebben. Ten gevolge van den land- en zeehandel onder Uzzia en

Jotham was het land schatrijk geworden en de welvaart had weelde, wellust en wereldzin tengevolge gehad. De sterke uitdrukkingen van vers 7 wijzen op ontzaggelijken rijkdom. Eindeloze schatten! Het land vol goud, doch het volk zeer stout en boud tegenover zijn God. Voor zijn goud kocht men krijgsrossen en -karossen. De vlugge ruitery en de krijgswagens zouden de opgehoopte schatten beschermen! Geen nood, wij redden 't zonder Hem, zoo sprak men in deze daden. Men beging de vervloekte zonde van vleesch tot zijn arm te stellen. En ook maakte men van het goud en zilver prachtige afgoden, waarvoor men nederknielde van den armste en verachtste tot den rijkste en aanzienlijkste. Dus hebben we gezien dat er in Juda en Jeruzalem een vierderlei overlopende boosheid was. Ze waren vervuld met Heidensche bijgeloovigheden, gewoonten en praktijken, vervuld met schatten; vervuld met militarisme en vervuld met afgoderij. Doch de Heere is geen ledig toeschouwer van het kwade. Hij sloeg hunne gruwelpaden gade. Hij zou dit alles niet straffeloos laten begaan. Hij mocht voor een tijd zwijgen, er zou aan Zijne lankmoedigheid een einde komen en dan zou Zijn toorn ontbranden. Hiervan was de profeet zich volkomen bewust en daarom roept hij in eene plotselinge spraakwending, die zeer gewoon is in zijne levendige stijl, uit: "Gij zult het hun niet vergeven!" In het tweede deel van dit hoofdstuk wordt beschreven hoe geene vergiffenis, maar een ontzaggeijk gericht volgt op deze gruwelen.

Het Gericht over de Hoovaardij

VERZEN 10 TOT 18.

- 10. Ga in den rotssteen, en verberg u in het stof, vanwege den schrik des HEEREN, en om de heerlijkheid Zijner majesteit.**
- 11. De hooge oogen der menschen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen zal nedergebogen worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn,**
- 12. Want de dag des HEEREN der heirscharen zal zijn tegen allen hoovaardige en hooge, en tegen allen verhevene, opdat hij vernederd worde;**
- 13. En tegen alle hooge en verhevene cederen van Libanon, en tegen alle eiken van Basan;**
- 14. En tegen alle hooge bergen, en tegen allen vasten muur;**
- 15. En tegen allen hoogen toren, en tegen allen vasten muur;**
- 16. En tegen alle schepen van Tarsis, en tegen alle gewenschte schilderijen.**
- 17. En de hoogheid des menschen zal gebogen, en de hoogheid der mannen zal vernederd worden; en de HEERE alleen zal in dien dag verheven zijn.**
- 18. En elkeen der afgoden zal ganschelijk vergaan.**

In I Kon. 3:46 lezen we: "Alzoo is het koninkrijk bevestigd in de hand van Salomo." Wanneer we de vraag stellen hoe zijn rijk bevestigd is, dan geeft het verband ons daarop het antwoord en vernemen wij dat zijn vrede rijk bevestigd werd door het gericht over de goddeloozen. Niet anders zal het in de toekomst gaan met het Vrede rijk van onzen Heere Jezus Christus. Ook dit zal bevestigd worden, 9:6, en wel door middel van een gericht als in deze verzen beschreven wordt.

In tijden van oorlog waren de bergholen en rotskloven de toevlucht voor de beangste vluchtelingen en verjaagden. Met toespeling daarop roept de profeet in zijne verhevene welsprekendheid uit: "Ga in den rotssteen, verberg u in het stof," enz. De woorden schrik en heerlijkheid wijzen op Zijne schrikwekkende en majestueuze verschijning in den dag Zijner toekomst. Onder de voornaamste betoogmiddelen van een redenaar behooren de beschrijving en de opsomming en deze beide hebben we hier in zeldzame kracht en verhevenheid. De welsprekendheid, die we hier hebben, is geheel eenig en weergaloos verheven, ja zelfs verpletterend. De Heere alleen zal in die dag verheven zijn is het hoofdthema. En dewijl de Heere Jezus - want Die en geen ander is hier bedoeld - alleen groot zal zijn, moet al het hoogverhevene en trotsche der menschenkinderen naar omlaag gehaald en tot de hel toe vernederd worden. Om de volkomenheid van het gericht uit te drukken worden in een zevental paren de hoovaardige lieden met hunne trotsche cultuurwerken aangeduid. Door de cederen van Libanon en de eiken van Basan versta men de trotsche koningen en legeraanvoerders als Rabsake; door bergen en heuvelen de groote en kleinere koninkrijken. De hooge toren en vaste muur staan voor alle versterkte en welbewaakte steden, terwijl de schepen van Tarsis en de gewenschte schilderijen staan voor allen wereldhandel en cultuur. De mensen en ook menig godsdienstig mensch is zeer trotsch op de Christuslooze cultuur, doch hier ziet men, dat deze vergaan zal in den dag van Christus. Het hoofdonderwerp, tevens de grondgedachte van dit machtig woord, wordt aan het einde herhaald. Er is nu nergens plaats voor den Man van smarten. Daarom zal Hij Zich plaats weten te veroveren door al Zijne tegenstanders te verpletteren. En op de puinhoopen eener platgeslagen cultuur zal Hij verrijzen in al Zijne grootheid en majesteit als de Koning der koningen en Heer der heeren.

Met heilige ironie wordt tenslotte nog gezegd, dat het met de afgoden gansch gedaan zal zijn. Na de verhevene welsprekendheid komt dit er zeer laconiek of droogjes achteraan. Jesaja is als geen ander een meester in de kunst van ironie of heiligen spot. Met name ten aanzien van de verfoeilijke afgoderij is hij op dit gebied onuitputtelijk. De ironie is eene geestige, puntige, pittige en zelfs eenigermate stekelige wijze van spreken. In de Schrift is deze echter nimmer profaan, maar steeds heilig en jaagt ook immer het heilig doel na om de zonde in hare dwaasheid als bespottelijk en verachtelijk voor te stellen.

In de Spelonken en Holen vanwege de Verschijning van Christus

VERS 19.

19. Dan zullen zij in de spelonken der rotssteenen gaan, en in de holen der aarde, van wege den schrik des HEEREN, en van wege de heerlijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij Zich opmaken zal, om de aarde te verschrikken.

De oproep van Jesaja van vers 10 zal in de toekomst letterlijk vervuld worden. Beide Hosea en de Apostel Johannes hebben daarop gewezen, Hos. 10:8; Openb. 6:15,16. Voor een ieder die niet bedekt is door het bloed des Lams zal de toorn des Lams zoo onzegbaar verschrikkelijk zijn, dat men zich niet te bergen weet. Men vergelijk hiermede de beschrijving van Openb. 8 en 9. De groote verdrukking is verschrikkelijk en tart alle beschrijving. De menschen zullen den dood zoeken als een zeer begeerlijk goed, doch hij zal op mysterieuze wijze van hen vlieden. Zelfmoord zal dan een niet te verkrijgen weelde-artikel zijn. Men zou gaarne zien, dat de logge berggevaarten hen verbrijzelden, men zal er om bidden, smeeken, kermen, doch het zal alles tevergeefs zijn. "Geen zondaar zal 't gewis verderf ontkomen, als in 't gericht door God wordt wraak genomen." De Heere heeft Zich opgemaakt, toegerust als een krijgsman, om de aarde geweldiglijk te verschrikken. Hij wil nu den zondaar nog zaligen, d.i. vol maken van eeuwig, goddelijk geluk, doch dan zal het Zijn doel zijn om degenen, die Hem verwierpen, vol van eeuwig verschrikking te maken. Dan zal Hij lachen in hunlieder verderf en spotten over hunne vreeze. Daarom roept Hij thans nog: "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne."

De Afgoderij Afgeschaft

VERZEN 20 TOT 22.

20. In dien dag zal de mensch zijne zilveren afgoden, en zijne gouden afgoden, welke zij zich gemaakt hadden, om zich daarvoor neder te buigen, wegwerpen voor de mollen en de vledermuizen;

21. Gaande in de reten der rotsen, en in de kloven der steenrotsen, wegens den schrik des HEEREN, en wegens de heerlijkheid Zijner majesteit, wanneer Hij Zich opmaken zal, om de aarde geweldiglijk te verschrikken.

22. Laat gijlieden dan af van den menseh, wiens adem in zijnen neus is; want waarin is hij te achten?

In vers 9 werd gezegd, dat God de stelselmatige afgoderij niet vergeven kon of wilde; in vers 18 spotte de profeet, dat elk een der afgoden ganschelijk vergaan

zou; hier wijst hij er op, dat de mensch in dien dag wel verre van hulpe bij zijn goden te vinden, ze integendeel als van geenerlei waarde zal wegwerpen voor de mollen en de vledermuizen. De profeet stelt het aldus voor, dat de benauwde vluchtelingen die eene schuilplaats zoeken in de spelonken en rotsspleten, hunne goden niet met zich namen, wat ze anders bij het op reis gaan wel deden met de kleine afgodsbeelden, maar verachtelijk van zich werpen. De mollen en vledermuizen schuilen beide in duistere plaatsen en zijn verachtelijke, lichtschuwe dieren. De beteekenis is duidelijk. De vroeger zoo hooggeschatte en aangebedene afgoden komen bij het meest verachtelijk gedierte terecht, wijl hunne eigene aanbidders ze als gansch waardeloos in hunne radeloosheid van zich slingeren. Beide voor de aangebedenen en aanbidders is dit een ontzaggelijke voorstelling; doch als de teekening des gericht's reeds doet huiveren, wat zal dan eens de werkelijkheid zelve zijn? De bijna woordelijke herhaling van vers 19 in vers 21 heeft ten doel om de ijzige werkelijkheid van het gericht des te meer op het hart te binden. De wufte mensch hoort in zijn roes van zingenot niet altoos de stem des Heeren. De Heere waarschuwt eenmaal en andermaal, dewijl Hij geen lust heeft in den dood des zondaars, maar daarin dat hij zich bekeere en leve. Het laatste vers heeft ten doel om af te manen van alle vertrouwen op den mensch. Dit vertrouwen toch is ijdel, want de mensch is met al zijn trots en trotsche cultuurwerken de nietigheid en de ijdelheid zelve. Neemt God zijn adem weg, zoo sterft hij en keert weder tot stof, Ps. 104:29. Men achte den mensch toch niet, want heel zijn bestaan hangt af van den adem in zijn neus; men aanbidde God Die hem gemaakt heeft en zal oordeelen.